

RAAP-RAPPORT 5968

Plangebied Goossensweg 7 te Meddo

Gemeente Winterswijk

Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Goossensweg 7 te Meddo, gemeente Winterswijk; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek)

Versie: 26-07-2022

Auteur: E.M. Witmer, MA & T.P. van Rooij

Projectcode: WIXM2

Bestandsnaam: RAAPrap_5968_WIXM2_20220726

Autorisatie: J. Vosselman, MA

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2022

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Er is geen verklaring ontvangen van het bevoegd gezag omtrent goed- of afkeuring van het rapport.

Samenvatting

In opdracht van Dhr. N. Goossens heeft RAAP in juni en juli 2022 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Goossensweg 7 te Meddo in de gemeente Winterswijk.

Het onderzoeksgebied ligt op de overgang van een vereffeningsrestvlakte (Oost-Nederlands Plateau) naar een vlakte van verspoelde dekzanden. Ter hoogte van onderhavig plangebied ligt een droogdal. Binnen onderhavig plangebied wordt dekzand op grondmorene (keileem) op tertiaire klei verwacht. Op basis van de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart wordt aangenomen dat minimaal 40 cm van de bovengrond is afgegraven binnen onderhavig plangebied (en daarbuiten).

Conform de verwachting op basis van het voorafgaande archeologische en cultuurhistorische bureauonderzoek, blijkt uit onderhavig verkennend booronderzoek dat er in het plangebied een lage verwachting geldt voor alle perioden, met uitzondering van resten van de steenfabriek uit de laat-19e en vroeg-20e eeuw. Bovengronds zijn hiervan nog muurresten en een waterput aanwezig binnen het plangebied. Op basis van een bouwhistorische inspectie dateert de fundering van Het Steenfabriek Goossens uit het einde van de 19e eeuw. Nadat de steenfabriek in 1911 buiten gebruik raakte, is nieuw muurwerk opgemetseld. In het gehele plangebied worden resten verwacht die gerelateerd kunnen worden aan leemwinning, zoals de leemwinningsput die in het (noord)oosten van het plangebied werd aangetroffen. Het geheel van gebouwen, infrastructuur en sporen van leemwinning heeft een hoge ensemblewaarde met betrekking tot steenindustrie in de laat-19e en vroeg-20e eeuw.

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de geplande herbouw van de steenfabriek. Daarom wordt geadviseerd om verstoring te voorkomen. Dat kan door de funderingen en de laat-19e-eeuwse muurresten van de steenfabriek te behouden bij de herbouw van de steenfabriek, centraal in het plangebied. Indien de muurresten en funderingsresten van de steenoven niet behouden worden, wordt vervolgonderzoek aanbevolen in de vorm van een archeologische opgraving ter hoogte van de geplande herbouw van de steenfabriek. Gezien de geringe omvang van het plangebied kan dit worden gecombineerd met de civieltechnische werkzaamheden, in de vorm van een opgraving – variant archeologische begeleiding.

Een archeologische opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen (PvE), dat dient te worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en ter goedkeuring aan het bevoegd gezag wordt voorgelegd.

Aangezien er binnen het huidige inrichtingsplan ter hoogte van de leemwinningskuil geen bodemingrepen plaatsvinden, wordt in het kader van het huidige inrichtingsplan geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht in de rest van het plangebied, inclusief de locatie van het geplande bijgebouw.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Winterswijk, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	8
1.3 Doel- en vraagstelling	8
2 Archeologische verwachting	10
3 Veldonderzoek	12
3.1 Methode	12
3.2 Resultaten	13
3.3 Archeologische relevantie	15
4 Conclusies en advies.....	16
4.1 Conclusie	16
4.2 Advies	16
4.3 Tot slot.....	16
Literatuur	17
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen.....	18

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Dhr. N. Goossens heeft RAAP in juni en juli 2022 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Goossensweg 7 te Meddo in de gemeente Winterswijk (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een nieuw bestemmingsplan ten behoeve van herbouw van de steenfabriek en een bijgebouw (droogschuur); zie figuur 2 en bijlage 2.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Winterswijk ligt het plangebied in beleidszone 'AWG categorie 4' (bekende archeologische vindplaats en historische boerderijlocaties met rondom attentiezone van 50 m'. Het beleid voor deze categorie schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 30 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. De nieuwe fundering van de steenfabriek bedraagt 10 x 11 m (110 m²), waarbij het dak maximaal 1 m over de fundering zal reiken. Het bijgebouw wordt maximaal 22 x 6 m (132 m²). De totale ingrepen beslaan dus circa 242 m². De ingrepen reiken naar verwachting dieper dan 30 cm -mv. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is dan verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm. Het onderzoek is bovendien uitgevoerd conform het *Format archeologisch bureau- en booronderzoek* van de Omgevingsdienst Achterhoek.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Inrichtingsplan (figuur opdrachtgever).

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)
Opdrachtgever	Dhr. N. Goossens
Bevoegde overheid	Gemeente Winterswijk
Plaats	Meddo
Gemeente	Winterswijk
Provincie	Gelderland
Centrumcoördinaten (X/Y)	246.080/448.672
Toponiem	De Giffel
Kadastrale gegevens	kad. gem. Winterswijk, sectie P, nr. 282 (gedeeltelijk)
Oppervlakte plangebied	1.740 m ²
Afbakening plangebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied onderzocht.
Onderzoekperiode	Juni en juli 2022
Uitvoerder	RAAP Oost
Projectleider	E.M. Witmer, MA
Projectmedewerkers	T.P. van Rooij
RAAP-projectcode	WIXM2
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	5274578100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Oost te Zutphen en op termijn het provinciaal Depot, ARCHIS en E-Depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) heeft tot doel de archeologische verwachting voor het gebied te toetsen door de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw en eventuele bodemverstoringen in kaart te brengen. Deze onderzoeksfase is onderdeel van het traject van archeologisch vooronderzoek dat als einddoel heeft de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats vast te stellen.

Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Komt de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in het plangebied overeen met hetgeen op basis van de gespecificeerde archeologische verwachting verwacht werd?
- Dient op basis van de resultaten van het veldonderzoek de gespecificeerde archeologische verwachting te worden bijgesteld?
- Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig (intact) dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
- Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?
- Kan het archeologisch relevante niveau gewaardeerd worden? Zo ja, wat is de waardering en zo nee, welke informatie is nodig om tot een waardering te komen?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?
- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen verwachte resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Archeologische verwachting

RAAP heeft in 2021 een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek uitgevoerd naar het onderzoeksgebied 'De Giffel' in Meddo (van Snippenburg & Vosselman, 2021). Onderhavig plangebied beslaat het meest zuidoostelijke deel van dit onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied ligt op de overgang van een vereffeningsrestvlakte (Oost-Nederlands Plateau) naar een vlakte van verspoelde dekzanden. Ter hoogte van onderhavig plangebied ligt een droogdal. Binnen onderhavig plangebied wordt dekzand op grondmorene (keileem) op tertiaire klei verwacht. Op basis van de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart wordt aangenomen dat minimaal 40 cm van de bovengrond is afgegraven binnen onderhavig plangebied (en daarbuiten). Door de lage landschappelijke ligging was het gebied tot in de late middeleeuwen ongeschikt voor bewoning. Derhalve geldt een lage verwachting voor vindplaatsen vanaf de steentijd tot de late middeleeuwen. In de nieuwe tijd werd het onderhavige gebied ontgonnen voor leemwinning en steenindustrie. Resten uit de nieuwe tijd zijn binnen het plangebied nog wel aanwezig.

Het onderzoeksgebied van het bureauonderzoek vormde een enclave te midden van uitgestrekte heide. De steenfabriek of panoven komt al voor op historische kaarten van 1631. In 1832 was onderhavig plangebied nog niet ontgonnen. Circa 200 à 300 m noordwestelijk van onderhavig plangebied stonden enkele boerderijen en een 'steenfabriek'. Dit was waarschijnlijk een droogschuur, aangezien het bakken plaatsvond in tijdelijke veldovens. In de 19e en begin 20e eeuw werd uiteindelijk het gehele onderzoeksgebied ontgonnen, werden nieuwe erven gesticht en werd de basis gelegd voor het huidige uiterlijk van het gebied.

Binnen de zuidoosthoek van bovengenoemd onderzoeksgebied staat vanaf omstreeks 1845 bebouwing op historische kaarten weergegeven (figuur 3). In 1875 werd een vierkante steenoven van circa 16 x 16 m door het kadaster ingemeten.¹ Circa 50 m ten zuidwesten daarvan, binnen onderhavig plangebied, werd eind 19^e eeuw de permanente steenfabriek *Het Fabriek Goossens* gebouwd en werd het areaal winningskuilen uitgebreid. Tot die tijd werd gebruik gemaakt van tijdelijke veldovens. In 1911 stopt de steenproductie. Hierna is onder andere bij *Het Fabriek Goossens* een boomgaard aangeplant. Van *Het Fabriek Goossens* staat nog een ruïne in onderhavig plangebied. Waarschijnlijk hebben er nog enkele andere panden op dit perceel gestaan (figuur 3), maar de exacte locatie, omvang en functie daarvan was op basis van bureauonderzoek niet te achterhalen.

De leem die in dit gebied gewonnen werd, behoort tot de Laag van Stemerding (16-11,6 miljoen jaar geleden) en bestaat uit donkerbruine, fijnzandige klei met fossielen en mica (glimmers). Op deze locatie bevindt zich leem aan of vlak aan de oppervlakte. Bij de winning werden fossielen verspreid over de heide of verzameld in oude winningsputten. In het (zuid)oosten van onderhavig plangebied ontstonden begin 20^e eeuw waterplassen, waarschijnlijk als gevolg van leemwinning. Het water uit deze plassen werden (onder andere) gebruikt voor het vormen van de leem.

Langs de wegen zijn bomenrijen aanwezig en rondom 't Giffel staat een oud geriefbos. Verder zijn op de natte winningskuilen in het noordoosten en zuiden van het onderzoeksgebied oudere bossen aanwezig. De overige winningskuilen zijn in gebruik als grasland.

---

¹ Kadastrale gemeente Winterswijk, sectie A, hulppkaart 130.

Tijdens het vooronderzoek is onder andere aanbevolen om nader architectuur- en bouwhistorisch onderzoek² uit te voeren naar *Het Fabriek Goossens* en de andere panden van dit gebied.

Figuur 3. Uitsneden van de Topografische Militaire Kaart uit 1845 (links; Nationaal Archief) en een topografische kaart uit 1899 (rechts; Topotijdreis). Het plangebied ligt ter hoogte van de 'Steenoven' op beide kaarten.

---

² Onderhavig onderzoek betreft enkel een verkennend booronderzoek waarbij een bouwhistoricus (T.P. van Rooij) alvast muurresten heeft bekeken. Onderhavig onderzoek betreft geen bouwhistorisch onderzoek.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek. De gevolgde onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (van Snippenburg & Vosselman, 2021). Het veldonderzoek is uitgevoerd op 9 juli 2022.

Het verkennend veldonderzoek had tot doel het verkrijgen van inzicht in de bodemgesteldheid, de mate van bodemverstoring en de diepteligging van het verwachte archeologische niveau in het plangebied. Daarmee wordt de gespecificeerde archeologische verwachting getoetst en waar nodig aangepast en kunnen uitspraken worden gedaan over de gaafheid van archeologisch relevante niveaus. Daartoe zijn vijf boringen (boordichtheid van ruim 34 boringen per hectare) zo optimaal mogelijk verspreid geplaatst, waarbij twee boringen ter hoogte van de nieuwe bebouwing zijn uitgevoerd (figuur 4).

Er is geboord tot maximaal 265 cm -mv met een Edelmanboor (7 cm) en een gutsboor (3 cm). De boringen zijn tijdens het veldwerk lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah3) en met behulp van een RTK-GPS ingemeten.

Hoewel het onderzoek een verkennend onderzoek betreft, is het opgeboorde materiaal in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

Figuur 4. Boorpuntenkaart geprojecteerd op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3).

3.2 Resultaten

3.2.1 Veldwaarnemingen en beschrijving restanten steenfabriek

Het plangebied maakt deel uit van een schapenweide en ligt naast een appelboomgaard (figuur 4). Ongeveer centraal in het plangebied staat de ruïne van *Het Fabriek Goossens*. Bouwhistoricus Twan van Rooij (RAAP) kon twee fases in het metselwerk onderscheiden. De fundering en basis van het bouwwerk is laat-19^e-eeuws (in overeenstemming met de verwachte datering uit het einde van de 19e eeuw). Het metselwerk van het bovenste deel van de muurresten is 20e-eeuws en is waarschijnlijk opgebouwd nadat de steenfabriek buiten gebruik raakte. Binnen het gebouw ligt een betonvloer met daarop onder andere twee troggen, waarvan één van natuursteen is vervaardigd. Dit zal de oudste trog zijn. Langs de zuidoostelijke rand van het plangebied is een waterput aanwezig (figuur 4h).

Vanwege de dichte begroeiing konden geen oppervlaktevondsten worden waargenomen. Zoals ook op het AHN3 te zien is, heeft het maaiveld een onnatuurlijk grillig reliëf (figuur 3). In de lagere, waarschijnlijk afgegraven delen (leemwinning) groeit andere vegetatie dan op de hogere en drogere delen.

3.2.2 Geologie en bodem

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een dunne laag (circa 20 cm dik) van geelbruin, bruin gevlekt, sterk siltig, uiterst fijn zand. Dit wordt als verstoord dekzand of löss beschouwd. Op circa 20 cm -mv werd een abrupte overgang naar de C-horizont waargenomen, bestaande uit licht(blauw)grijze, zwak zandige keileem met (matig) veel grind. Vanaf circa 60 cm -mv is de keileem gelaagd met zandlagen. Boringen 1 en 5 stuitten bij meerdere pogingen binnen 50 cm -mv op een handmatig ondoordringbare (grind)laag.

De bodemopbouw in de noordoosthoek (boring 2) wijkt sterk af van bovenstaande. Deze boring is uitgevoerd in een laaggelegen strook en betreft waarschijnlijk een leemwinningskuil (figuur 3). De bovenste 20 cm -mv bestaat uit een donkerbruingrijs, sterk siltig, zwak humeus zand (bouwvoor). Tussen 20 en 100 cm -mv is geelgrijze, sterk zandige en sterk gevlekte leem aanwezig dat als verstoord pakket wordt geïnterpreteerd. Daaronder ligt een pakket van grijsbruine zand op kleig veen op blauwgrijze, slappe, sterk siltige klei. Dit wordt als sloot(vulling) geïnterpreteerd. Vanaf 130 cm -mv is een gelaagd pakket van blauwgrijze, slappe klei met veen-, puin- en zandlagen aanwezig. Op circa 190 cm -mv werd donkerbruine, venige klei aangetroffen met een dusdanig stevige consistentie dat de boring op 265 cm -mv is gestaakt. De C-horizont is hier niet bereikt. Dit betreft waarschijnlijk een gedempte leemwinningskuil waar later een sloot is ingegraven. Op historisch kaartmateriaal is te zien dat hier vanaf de 20^e eeuw water heeft gestaan (zie Van Snippenburg & Vosselman, 2021).

3.2.3 Archeologische indicatoren

Tijdens het veldonderzoek werden resten van archeologisch puin (rood, zacht baksel) en fragmentjes van cokes gevonden. Deze worden geassocieerd met de steenfabriek. Verder zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen. Let wel, het onderzoek betrof een verkennd booronderzoek en had niet tot doel archeologische vindplaatsen op te sporen, aangezien de boordichtheid en boordiameter hiertoe ontoereikend waren.

Figuur 4. Overzicht van waarnemingen in het veld (foto's T.P. van Rooij en E.M. Witmer).

3.3 Archeologische relevantie

Behalve de muurresten van 'Het Steenfabriek Goossens' en een vrijwel intacte waterput die nog in het plangebied aanwezig zijn, blijkt uit onderhavig veldonderzoek dat aan de oostzijde van het plangebied een diepe leemwinningskuil (dieper dan 265 cm -mv) aanwezig is. De laagte direct oostelijk van boring 1 en 4 betreft mogelijk ook een dergelijke kuil of een sloot. Op basis van het bureauonderzoek (Van Snippenburg en Vosselman, 2021) dateren deze resten van leemwinning en steenproductie tussen het einde van de 19^e eeuw en het begin van de 20^e eeuw. Op basis van het booronderzoek worden in het plangebied geen archeologische resten uit andere perioden verwacht.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Conform de verwachting op basis van het voorafgaande archeologische en cultuurhistorische bureauonderzoek, blijkt uit onderhavig verkennend booronderzoek dat er in het plangebied een lage verwachting geldt voor alle perioden, met uitzondering van resten van de steenfabriek uit de laat-19^e en vroeg-20^e eeuw. Bovengronds zijn hiervan nog muurresten en een waterput aanwezig. Op basis van een bouwhistorische inspectie dateert de fundering van Het Steenfabriek Goossens uit het einde van de 19^e eeuw. Nadat de steenfabriek in 1911 buiten gebruik raakte, is nieuw muurwerk opgemetseld. In het gehele plangebied worden resten verwacht die gerelateerd kunnen worden aan leemwinning, zoals de leemwinningsput die in het (noord)oosten van het plangebied werd aangetroffen.

Het geheel van gebouwen, infrastructuur en sporen van leemwinning heeft een hoge ensemblewaarde met betrekking tot steenindustrie in de laat-19^e en vroeg-20^e eeuw.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt geadviseerd om verstoring te voorkomen. Dat kan door de funderingen en de laat-19^e-eeuwse muurresten van de steenfabriek te behouden bij de herbouw van de steenfabriek, centraal in het plangebied. Indien de muurresten en funderingsresten van de steenoven niet behouden worden, wordt vervolgonderzoek aanbevolen in de vorm van een archeologische opgraving ter hoogte van de geplande herbouw van het steenfabriekje. Gezien de geringe omvang van het plangebied kan dit worden gecombineerd met de civieltechnische werkzaamheden, in de vorm van een opgraving – variant archeologische begeleiding.

Een archeologische opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen (PvE), dat dient te worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en ter goedkeuring aan het bevoegd gezag wordt voorgelegd.

Aangezien er binnen het huidige inrichtingsplan ter hoogte van de leemwinningskuil geen bodemingrepen plaatsvinden, wordt in het kader van het huidige inrichtingsplan geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht in de rest van het plangebied, inclusief de locatie van het geplande bijgebouw.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Winterswijk, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.

Snippenburg, B.J.G. van & J. Vosselman, 2021. “De Giffel” te Meddo, gemeente Winterswijk; archeologisch vooronderzoek en cultuurhistorisch onderzoek: een bureauonderzoek. RAAP-rapport 5277. Weesp.

Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Inrichtingsplan (figuur opdrachtgever).	7
Figuur 3. Uitsneden van de Topografische Militaire Kaart uit 1845 (links; Nationaal Archief) en een topografische kaart uit 1899 (rechts; Topotijdreis). Het plangebied ligt ter hoogte van de 'Steenoven' op beide kaarten.	11
Figuur 4. Boorpuntenkaart geprojecteerd op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3).	12
a) Overzicht van het plangebied (richting ZW)	14
b) Overzicht van de ruïne van de steenfabriek	14
c) Losgeraakt metselwerk	14
d) Detailweergave van de muurresten	14
e) Baksteen 20 ^e -eeuwse fase	14
f) Bakstenen laat-19 ^e -eeuwse fase	14
g) Troggen. De rechtertrog is van natuursteen	14
h) Waterput	14

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	8
Figuur 4. Overzicht van waarnemingen in het veld (foto's T.P. van Rooij en E.M. Witmer).	14

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Inrichtingsplan
Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Recente tijd			
Nieuwe tijd	C	1945	
	B	1850	
	A	1650	
Middeleeuwen	Laat B	1500	
	Laat A	1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050
		C: Karolingische tijd	900
		B: Merovingische tijd	725
		A: Volksverhuizingstijd	525
			450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

label1_standaard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Inrichtingsplan

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Boring: WIXM2_1

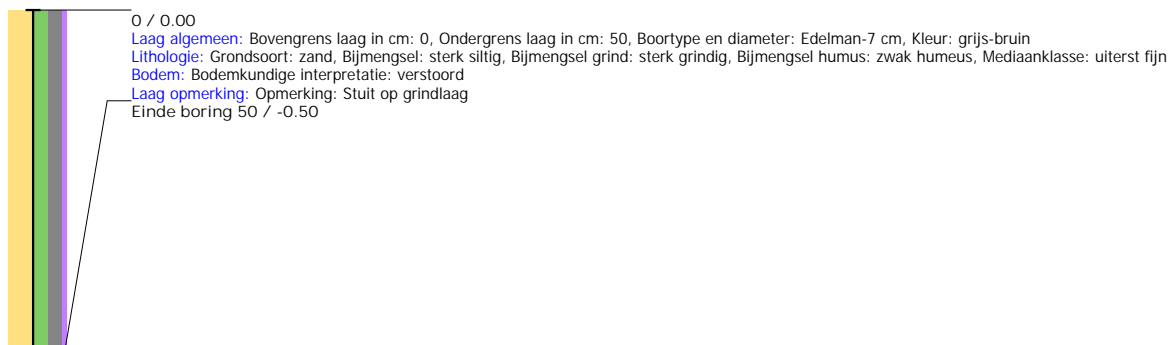
Kop algemeen: Projectcode: WIXM2, Boornummer: 1, Beschrijver(s): EW, Datum: 08-07-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 50

Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievak hoogte:

Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS

Plaats: Provincie: Gelderland, Gemeente: Winterswijk

Uitvoering: Opdrachtgever: Dhr. N. Goossens, Uitvoerder: RAAP Oost

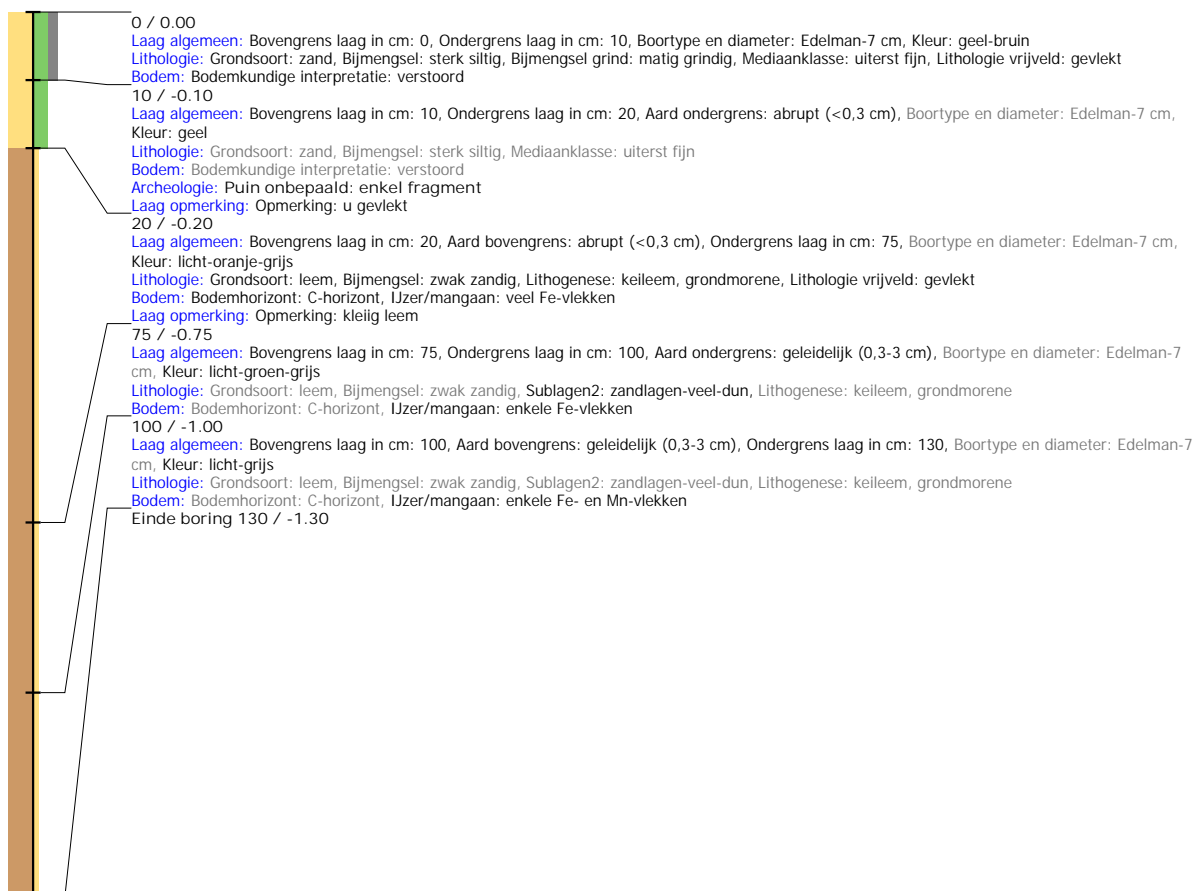
Boring: WIXM2_2

Kop algemeen: Projectcode: WIXM2, Boornummer: 2, Beschrijver(s): EW, Datum: 08-07-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 265
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Gelderland, Gemeente: Winterswijk
Uitvoering: Opdrachtgever: Dhr. N. Goossens, Uitvoerder: RAAP Oost

Boring: WIXM2_3

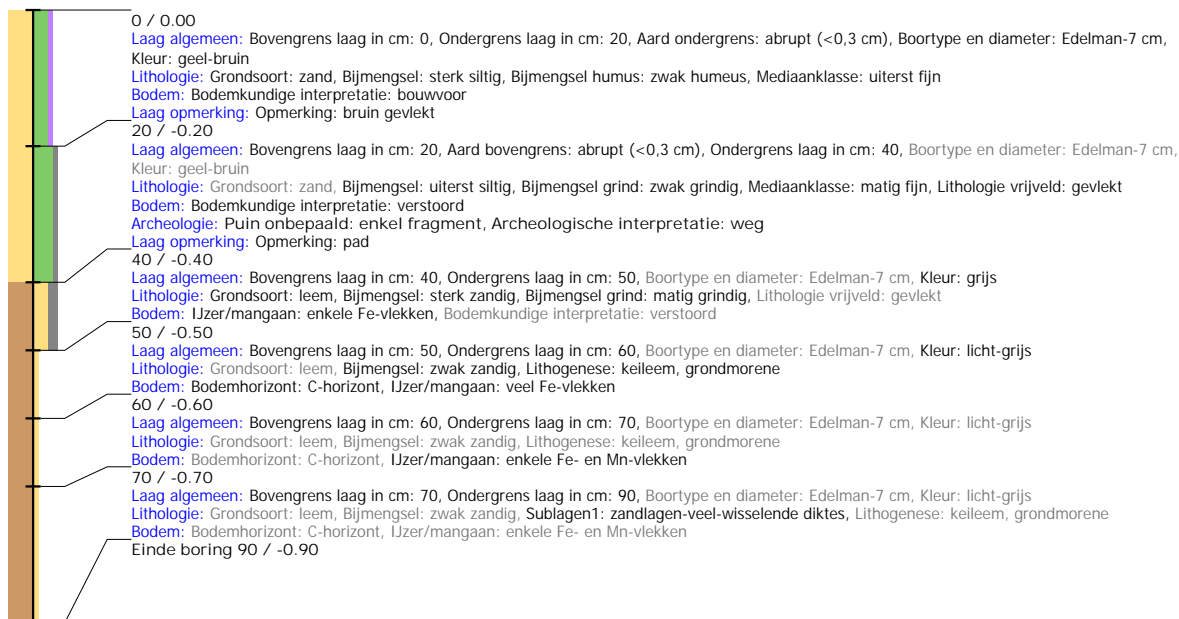
Kop algemeen: Projectcode: WIXM2, Boornummer: 3, Beschrijver(s): EW, Datum: 08-07-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 130
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Gelderland, Gemeente: Winterswijk
Uitvoering: Opdrachtgever: Dhr. N. Goossens, Uitvoerder: RAAP Oost

Boring: WIXM2_4

Kop algemeen: Projectcode: WIXM2, Boornummer: 4, Beschrijver(s): EW, Datum: 08-07-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 90
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Gelderland, Gemeente: Winterswijk
Uitvoering: Opdrachtgever: Dhr. N. Goossens, Uitvoerder: RAAP Oost

Boring: WIXM2_5

Kop algemeen: Projectcode: WIXM2, Boornummer: 5, Beschrijver(s): EW, Datum: 08-07-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 30
Coördinaten: Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Gelderland, Gemeente: Winterswijk
Uitvoering: Opdrachtgever: Dhr. N. Goossens, Uitvoerder: RAAP Oost

